

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd – RP 270/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av domstolslagen och vissa andra lagar

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av domstolslagen och vissa andra lagar (RP 270/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 11/2017 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar effekterna av omstruktureringen av tingsrätterna och den eventuella reformen av behandlingen av summariska tvistemål med särskilt fokus på den regionala tillgången till rättssäkerhet, fullföljandet av de språkliga rättigheterna, de ekonomiska konsekvenserna och utbudet av juridiska tjänster samt att regeringen lämnar lagutskottet en utredning i de här frågorna senast 2022.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 2 kap. 3 och 5 §, 17 kap. 2, 7 och 15 § samt 19 kap. 6 § som följer:

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

2 kap.

Tingsrätter

3 §

Tingsrätter

Tingsrätter är Birkalands, Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Helsingfors, Kajana-lands, Kymmenedalens, Lapplands, Mellersta Finlands, Norra Karelen, Norra Savolax, Päijän-ne-Tavastlands, Satakunta, Södra Karelen, Södra Savolax, Södra Österbottens, Uleåborgs, Västra Nylands, Ålands, Österbottens och Östra Nylands tingsrätt.

Särskilda bestämmelser gäller för tingsrätterna när de behandlar mål och ärenden i egenskap av jorddomstolar, sjörättsdomstolar och krigsrätter.

5 §

Tingsrätternas domkretsar

En tingsrätts domkrets omfattar ett eller flera landskap eller en eller flera kommuner i ett eller flera landskap, om det inte särskilt genom lag föreskrivs något annat om tingsrätternas behörighet.

Bestämmelser om tingsrätternas domkretsar utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 kap.

Sakkunnigledamöter

2 §

En sakkunnigledamots rätt att kvarstå i uppdraget

På sakkunnigledamöters rätt att kvarstå i uppdraget till utgången av mandattiden tillämpas, med i 18—21 § föreskrivna undantag, vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domar-tjänst att kvarstå i tjänsten.

Vad som i 16 kap. 1 § föreskrivs om avsked som beviljas en domare tillämpas också på en sak-kunnigledamot.

7 §

Framställning om förordnande till ett uppdrag

Domstolen gör en motiverad framställning till justitieministeriet för föredragning för statsrå-det eller republikens president om vilken av de sökande till ett sakkunniguppdrag som bör förord-nas att sköta uppdraget.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

Framställning om förordnande av de av arbetsdomstolens ledamöter som är förtrogna med arbetsavtalsförhållanden eller tjänsteförhållanden görs utifrån de förslag som avses i 13 §. Framställning om förordnande av de av försäkringsdomstolens ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten och de ledamöter som är insatta i militärskadeärenden görs utifrån de förslag som avses i 15 §. Försäkringsdomstolen kan dessutom vid behov höra social- och hälsovårdsministeriet innan en framställning om förordnande av en läkarledamot vid försäkringsdomstolen lämnas till justitieministeriet.

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden förordnas

1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av

- a) representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,
 - b) kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare,
 - c) statens arbetsmarknadsverk och de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare,
 - d) de mest representativa företagarorganisationerna,
 - e) de mest representativa lantbruksföretagarorganisationerna, och
 - f) försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är insatta i ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst, samt
- 2) de ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden och insatta i ersättningstagarnas förhållanden på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för ersättningstagarna och de militära ledamöterna på förslag av försvarsministeriet.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns medlemmar att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan försäkringsdomstolen gör en framställning om förordnande ska försäkringsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Ledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av försäkringsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Försäkringsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

19 kap.

Övrig personal

6 §

Kanslipersonalens behörighet

Tingsrättens lagman kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har avgett en försäkran enligt 4 mom. samt fått den utbildning som uppgiften kräver och har tillräckligt kunnande för uppgiften att

1) i mål som avses i 5 kap. 3 § i rättegångsbalken

a) meddela tredsdom,

b) meddela avgörande om rättegångskostnader med stöd av 21 kap. 8 c § i rättegångsbalken samt meddela dom, om svaranden har medgett käromålet,

c) fatta beslut om att avskriva målet, om kändanden har återkallat talan och svaranden inte yrkar på avgörande,

2) avgöra en ansökan om äktenskapsskillnad med stöd av 25 § 1 mom. i äktenskapslagen (234/1929), om båda makarna har hemort i Finland.

Om ett i 1 mom. avsett mål eller ärende som ska avgöras av någon som hör till kanslipersonalen visar sig vara omfattande, lämnar rum för tolkning eller annars är svårt att avgöra, ska det hänskjutas till en tingsnotarie eller en lagfaren ledamot vid tingsrätten för avgörande.

Chefsdomaren kan skriftligen förordna någon som hör till kanslipersonalen och som har tillräckligt kunnande att utfärda stämningar och intyg samt verkställa delgivningar och vidta andra åtgärder i anknytning till beredningen, behandlingen eller verkställandet av rättskipningsärenden och rättskipningsmål.

En person som sköter rättskipningsuppgifter med stöd av 1 mom. ska innan han eller hon inleder uppdraget avge följande försäkran som motsvarar domarförsäkringen: "Jag N.N. lovar och försäkrar på heder och samvete att jag efter bästa förstånd och samvete ska handla rättvist i alla rättskipningsuppgifter och iaktta lag." Försäkringen avges vid den tingsrätt där personen börjar sköta rättskipningsuppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 17 kap. 2, 7 och 15 § samt 19 kap. 6 § träder dock i kraft redan den 20 .

Ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag överförs

1) från Esbo tingsrätt till Västra Nylands tingsrätt,

2) från Hyvinge tingsrätt till Östra Nylands eller Egentliga Tavastlands tingsrätt,

3) från Kemi-Torneå tingsrätt till Lapplands tingsrätt,

4) från Mellersta Österbottens tingsrätt till Österbottens tingsrätt,

5) från Tusby tingsrätt till Östra Nylands tingsrätt,

6) från Vanda tingsrätt till Östra Nylands tingsrätt,

7) från Ylivieska-Brahestads tingsrätt till Uleåborgs tingsrätt.

Vad som någon annanstans föreskrivs om Esbo, Hyvinge, Kemi-Torneå, Mellersta Österbottens, Tusby, Vanda eller Ylivieska-Brahestads tingsrätt gäller efter att denna lag trätt i kraft Väs-

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

tra Nylands, Egentliga Tavastlands, Lapplands, Österbottens, Östra Nylands och Uleåborgs tingsrätter.

Lag

om ändring av 241 a och 259 § i fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fastighetsbildningslagen (554/1995) 241 a och 259 §, sådana de lyder, 241 a § i lag 1757/2009 och 259 § delvis ändrad i lag 1180/2000, som följer:

241 a §

Jorrdomstolar är Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Lapplands, Norra Savolax, Södra Savolax, Uleåborgs, Österbottens och Östra Nylands tingsrätter i den sammansättning som föreskrivs i denna lag. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tingsrätternas domkretsar i mål och ärenden som ska behandlas vid jorrdomstol.

259 §

När förberedelsen har avslutats överförs saken till huvudförhandling.

Huvudförhandlingen hålls i den kommun inom vilken det område är beläget som den förrättning i vilken ändring söks gäller. Jorrdomstolen kan dock sammanträda även i en närbelägen kommun eller på den ort där jorrdomstolens kansli är beläget, om detta inte orsakar sakägarna oskäligen kostnader eller oskäligt men.

Huvudförhandling behöver inte hållas och saken kan avgöras på grundval av det skriftliga rättegångsmaterialet, om saken är av sådan art att avgörandet inte kräver muntlig förhandling och de sakägare vilkas rätt ändringsansökan gäller samtycker till att saken avgörs utan att huvudförhandling hålls. Saken kan avgöras utan huvudförhandling enbart på grundval av det skriftliga rättegångsmaterialet, när behandlingen avser besvär över ett avgörande i ett inskrivningsärende enligt 9 kap. i jordabalken (540/1995). Huvudförhandling ska dock hållas på yrkande av en sakägare eller om avgörandet annars kräver muntlig förhandling.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ärenden enligt denna lag som är anhängiga vid Vanda tingsrätt vid ikraftträdandet av denna lag överförs till Östra Nylands tingsrätt.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

Lag

om ändring av sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i sjölagen (674/1994) 23 kap. 1 §,
ändras 21 kap. 1—3, 3 b, 9 och 13 §, av dem 21 kap. 1 § sådan den lyder i lag 283/2013 och
3 b § sådan den lyder i lag 1363/2006, samt
fogas till 21 kap. en ny 1 a § som följer:

21 kap.

Laga domstol och rättegång i sjörättsmål

1 §

Sjörättsdomstolarna

Underrätter som behandlar i denna lag avsedda mål och ärenden (*sjörättsdomstolar*) är Helsingfors och Ålands tingsrätter.

Ålands sjörättsdomstols domkrets består av landskapet Åland och Helsingfors sjörättsdomstols domkrets består av övriga Finland.

1 a §

Sjörättsdomstolens domförhet

I fråga om sjörättsdomstolens domförhet tillämpas vad som i 2 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om tingsrättens domförhet.

Vid behandling av ärenden som gäller sjöförklaring, kvarstad på fartyg enligt 4 kap. samt ärenden enligt 18 kap. 21 och 22 § är sjörättsdomstolen trots vad som föreskrivs i 1 mom. domför med ordföranden ensam.

2 §

Sakkunniga vid sjörättsdomstolen

Sjörättsdomstolen består av två sakkunniga som är insatta i och förtrogna med sjöfartsärenden och som ska vara närvarande vid behandlingen av ärenden. De sakkunniga behöver dock inte vara närvarande, om sjörättsdomstolens ordförande med hänsyn till sakens ringa betydelse eller sakens beskaffenhet så beslutar.

En sakkunnig ska bistå sjörättsdomstolen med upplysningar i nautiska och sjötekniska frågor, om sjörättsdomstolen ber om det eller om den sakkunniga själv anser det vara behövt för att utreda saken. En sakkunnig är berättigad att genom förmedling eller med samtycke av sjörättsdomstolens ordförande ställa frågor till en sakägare, ett vittne eller till en person som har kallats för att

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

höras. Om sjörättsdomstolen ber en sakkunnig om utlåtande i en viss fråga, ska den sakkunniga ge det för protokollet.

Sjörättsdomstolen förordnar de sakkunniga och fyra suppleanter för dem för två år i sänder. Innan en sakkunnig förordnas till uppdraget ska den sakkunnige inför sjörättsdomstolen avge en i 19 kap. 6 § 4 mom. i domstolslagen (673/2016) avsedd försäkran som motsvarar domarförsäkran.

En sakkunnig har rätt till ett skäligt arvode som domstolen bestämmer särskilt för varje sammanträde. I tvistemål ska käranden betala arvodet i förskott, men arvodet stannar den förlorande parten till last. I andra mål och för biträde vid behandling av sjöförklaring betalas arvodet av statsmedel med iakttagande av vad som föreskrivs i 17 kap. 22 § i domstolslagen.

3 §

Behörig domstol i tvistemål

Tvistemål som avses i denna lag ska behandlas vid den sjörättsdomstol i vars domkrets svaranden har sin hemort eller där svaranden varaktigt idkar rörelse eller där fartyget finns. Som ett rederibolags hemort betraktas fartygets hemort.

Om det för en fordran har ställts säkerhet hos en myndighet för att befria fartyget från kvarstad eller från någon annan säkringsåtgärd, kan ärendet behandlas också vid den sjörättsdomstol inom vars domkrets säkerheten har ställts. Talan om fordran för vilken säkerheten har ställts kan behandlas vid denna sjörättsdomstol, även om säkerheten har frigetts.

3 b §

Behörig domstol vid bärgningsföretag

Utöver vad som föreskrivs i 3 § kan mål och ärenden som gäller bestämmande eller fördelning enligt 16 kap. av bärgarlön eller särskild ersättning behandlas vid den sjörättsdomstol inom vars domkrets bärgningen utfördes eller där den bärgade egendomen fördes i land.

Om ett i 1 mom. avsett mål eller ärende gäller bärgningsarbete som har utförts någon annanstans än i Finland, kan det utöver vad som föreskrivs i 3 § behandlas vid Helsingfors tingsrätt.

9 §

Behörig domstol i brottmål

Brottmål som ska behandlas enligt denna lag samt mål och ärenden som gäller överträdelse av bestämmelserna om förhindrande av sammanstötning mellan fartyg ska behandlas av den sjörättsdomstol inom vars domkrets brottet har begåtts. Om brottet har begåtts under pågående resa ska målet behandlas av den sjörättsdomstol till vars domkrets svaranden först anländer med fartyget eller där svaranden annars anträffas eller där fartyget har sin hemort.

Ringare brottmål får också behandlas och avgöras i samband med en sjörättstvist som inletts, om det finns ett oskiljaktigt eller nära samband mellan dem.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

13 §

Ändringsökande

Ändring i sjörättsdomstolens avgöranden, med undantag för sådana som avses i 8 §, söks genom besvär hos Helsingfors hovrätt så som föreskrivs i rättegångsbalken.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 21 kap. 1 § behandlar Egentliga Finlands, Södra Savolax, Uleåborgs och Österbottens tingsrätter sådana i denna lag avsedda mål och ärenden som är anhängiga vid dem vid ikraftträdandet av denna lag. Sakkunniga som har förordnats till sjörättsdomstolen före ikraftträdandet av denna lag får delta i behandlingen.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om grupptalan

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om grupptalan (444/2007) 3 §, sådan den lyder i lag 284/2013, som följer:

3 §

Behörig domstol

Behörig tingsrätt i mål som handläggs som grupptalan är Helsingfors tingsrätt, vars domkrets omfattar hela landet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 3 § behandlar Egentliga Finlands, Norra Savolax, Uleåborgs och Österbottens tingsrätter sådana i denna lag avsedda mål och ärenden som är anhängiga vid dem vid ikraftträdandet av denna lag.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

Lag

om ändring av 11 kap. 2 § i utsökningsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i utsökningsbalken (705/2007) 11 kap. 2 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1756/2009, som följer:

11 kap.

Sökande av ändring i utmätningmannens förfarande

2 §

Behörig domstol

Ändring i en verkställighetsåtgärd eller i utmätningmannens beslut får sökas hos tingsrätten genom besvär.

Utsökningsbesvär handläggs av Birkalands, Egentliga Finlands, Helsingfors, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Uleåborgs, Västra Nylands, Ålands och Österbottens tingsrätter. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tingsrätternas domkretsar i dessa ärenden.

Ändring söks hos den tingsrätt inom vars domkrets verkställighetsåtgärden har utförts.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de ärenden som är anhängiga vid Esbo tingsrätt till Västra Nylands tingsrätt och de ärenden som är anhängiga vid Vanda tingsrätt till Östra Nylands tingsrätt.

Trots vad som föreskrivs i 11 kap. 2 § behandlar Lapplands, Mellersta Finlands, Satakunta och Södra Karelens tingsrätter sådana i denna lag avsedda ärenden som är anhängiga vid dem vid ikraftträdandet av denna lag. Detsamma gäller de ärenden som enligt 2 mom. överförs från Vanda tingsrätt till Östra Nylands tingsrätt.

Lag

om ändring av 67 § i lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om företagssanering (47/1993) 67 §, sådan den lyder i lagarna 609/1993, 1029/1993, 247/2007 och 1755/2009, som följer:

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

67 §

Behörig domstol i ett ärende som gäller saneringsförfarande

Ärenden som gäller saneringsförfarande enligt denna lag behandlas i Birkalands, Egentliga Finlands, Helsingfors, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Uleåborgs, Västra Nylands, Ålands och Österbottens tingsrätter. Genom förordning av statsrådet föreskrivs om tingsrätternas domkretsar i dessa ärenden.

Ett ärende som gäller saneringsförfarande behandlas av den i 1 mom. nämnda domstol inom vars domkrets gäldenärens förvaltning huvudsakligen sköts. Ett ärende som gäller saneringsförfarande för ett dotterbolag i en koncern behandlas dock vid den domstol där moderbolagets saneringsärende är anhängigt. Om ett ärende som gäller saneringsförfarande för moderbolaget inleds senare, kan den domstol som behandlar dotterbolagets saneringsärende överföra ärendet till den domstol där det ärende som gäller moderbolaget är anhängigt. Om den överförande domstolen behandlar en konkursansökan som har gjorts efter att saneringsförfarandet har inletts och som gäller gäldenären, ska också konkursansökan överföras för avgörande av den nämnda domstolen. Ett ärende som gäller rättelse eller ändring av ett fastställt saneringsprogram eller frågan om ett sådant program ska förfalla ska behandlas av den domstol där saneringsförfarandet var anhängigt. Om en saneringsansökan görs hos den domstol som behandlar konkursansökan, ska domstolen, om den inte är behörig i saneringsärendet, på sökandens begäran överföra saneringsansökan till behörig domstol.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid ikraftträdandet av denna lag överförs de ärenden som är anhängiga vid Esbo tingsrätt till Västra Nylands tingsrätt.

Trots vad som föreskrivs i 67 § behandlar Lapplands, Mellersta Finlands, Norra Karelen, Satakunta och Södra Karelen tingsrätter sådana i denna lag avsedda ärenden som är anhängiga vid dem vid ikraftträdandet av denna lag.

Lag

om ändring av 1 § i militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen (326/1983) 1 §, sådan den lyder i lag 688/2016, som följer:

1 §

Militära rättegångsärenden behandlas vid allmänna domstolar i den ordning som föreskrivs för brottmål och med iakttagande ytterligare av vad som föreskrivs i denna lag. Bestämmelser om krigsrätter finns i 6 kap.

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

Underrätter som behandlar militära rättegångsärenden är Egentliga Finlands, Egentliga Tavastlands, Helsingfors, Kajanalands, Kymmenedalens, Lapplands, Satakunta och Västra Nylands tingsrätter. Fullföljdsdomstol är Helsingfors hovrätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 1 § behandlar Birkalands, Mellersta Finlands, Norra Karelen, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Södra Karelen och Österbottens tingsrätter sådana i denna lag avsedda ärenden som är anhängiga vid dem vid ikraftträdandet av denna lag.

Lag

om ändring av 3 och 14 § i lagen om domstolspraktik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolspraktik (674/2016) 3 § 3 mom. och 14 § som följer:

3 §

Utnämning av och behörighetsvillkor för tingsnotarier

På behörighetsvillkoren för tingsnotarier när det gäller språkkunskaper tillämpas vad som i 10 kap. 9 § i domstolslagen föreskrivs om domares behörighetsvillkor. Vid de tvåspråkiga tingsrätterna kan det för att trygga de språkliga rättigheterna dock finnas ett tillräckligt antal tingsnotarietjänster för vilka det av dem som utnämns till tjänsterna krävs språkkunskaper som avses i 10 kap. 10 § 1 mom. i domstolslagen. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om hur många sådana här tjänster det ska finnas vid varje enskild tvåspråkig tingsrätt.

14 §

Tingsnotariens befogenheter vid tingsrätten

En tingsnotarie får utan särskilt förordande förrätta vigsel till äktenskap samt i tingsrättens kansli behandla och avgöra mål som avses i 5 kap. 3 och 14 § i rättegångsbalken samt ansökningsärenden. Dessutom får en tingsnotarie föra protokoll vid tingsrättens sammanträden och utföra de uppgifter som avses i 19 kap. 6 § 3 mom. i domstolslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 126/2017 rd

Helsingfors 22.11.2017

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare